

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 7732/2023
30.08.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца малолетног АА, чији је законски заступник мајка ББ из ..., коју заступа пуномоћник Светлана Стојковић Обрадовић, адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Маринела Тодоран Љубић, адвокат из ..., ради издржавања, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 593/22 од 23.11.2022. године, у седници одржаној 30.08.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж2 593/22 од 23.11.2022. године и пресуда Основног суда у Панчеву П2 238/21 до 08.09.2022. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П2 238/21 до 08.09.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да на име доприноса за издржавање унука тужиоца мал. АА плаћа месечно износ од 9.000,00 динара на начин ближе означен у том делу изреке. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 593/22 од 23.11.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужилац је изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијену пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку у вези члана 208. Породичног закона и утврдио да је ревизија основана, због погрешно примењеног материјалног права услед чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном пресудом Основног суда у Панчеву од 11.06.2019. године, разведен је брак законске заступнице мал. тужиоца –

мајке ББ и ГГ, сина туженог ВВ. Малолетни тужилац (рођен ... године) је поверен мајци на самостално вршење родитељског права, одређен је начин одржавања личних односа детета са родитељем са којим не живи и отац је обавезан да доприноси издржавању детета износом од 1.000,00 динара месечно. Отац тужиоца не извршава законску обавезу плаћања издржавања, па је покренут поступак извршења ове пресуде, али законска заступница мал. тужиоца није наплатила потраживање. Отац мал. тужиоца болује од зависности од психоактивних супстанци и тренутно се налази у затворској болници у Правноснажном пресудом Основног суда у Панчеву од 24.06.2019. године, утврђено је да тужилац има право да одржава личне односе са својим дедом - туженим по моделу виђања одређеном у овој пресуди. Законска заступница мал. тужиоца (рођена ...године) је након развода са оцем тужиоца засновала нову ванбрачну заједницу из које има сина који навршава ... годину живота и за кога прима дечији додатак у износу од 10.641,29 динара. Њена примања су током породилског одсуства износила 33.843,12 динара, а затим 25.895,06 динара, док је након породилског одсуства добила отказ, па сада на име боловања због продужене неге детета остварује примања у износу од око 15.000,00 динара. Њен ванбрачни партнер је запослен у ... „...“ ... где остварује зараду у износу од 46.413,79 динара месечно и има обавезу издржавања детета из првог брака у износу од 10.000,00 динара месечно. У издржавању им помажу родитељи који су пензионери и сестре. Тужени ВВ (рођен ...године) је мал. тужиоцу деда по оцу. Живи у непокретности која је у његовом власништву. Остварује примања по основу пензије у износу од 17.350,87 динара, од које покрива режијске трошкове и трошкове за храну. Додатне приходе остварује обављањем физичких и грађевинских послова када му се за то укаже прилика. Тужени је свестан да је његов син зависник од психоактивних супстанци, да не води рачуна о својој малолетној деци и да не доприноси њиховом издржавању. Мал. тужиоцу даје по 1.000,00 динара кад год је у могућности. Купио му је телефон и таблет, за рођендан му је дао поклон од 50 евра, а за следећи рођендан је припремио 5.000,00 динара. Утврђено је да је тужени као деда изузетно пажљив, брижан, емотиван у односу на свог унука тужиоца мал. АА и да поред тужиоца има још једну малолетну унуку која је у хранитељској породици, са којом такође одржава контакт. Комунални трошкови домаћинства законске заступнице малолетног детета и туженог утврђени су месечним износима наведеним у нижестепеним пресудама. Тужилац је ученик седмог разреда основне школе и остварује одличан успех у школи. Утврђено је да месечне потребе за малолетног тужиоца износе 30.000,00 динара и односе се на исхрану, одевање, средства за личну хигијену и похађање часова математике, немачког и енглеског, као и часова фолклора који изискују додатне трошкове за одлазак у камп који организује ... и чија рата износи 3.500,00 до 4.000,00 динара.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом одредби чланова 8., 154. ставови 1. и 2, члана 160. став 1. Породичног закона закључили да нису испуњени услови за „сродничко“ издржавање (да уместо оца у издржавање детета ступи његов деда по оцу) и одбили тужбени захтев мал. тужиоца. По налажењу нижестепених судова, тужиочев отац је радно способан и обавезан је да доприноси његовом издржавању, па то што се налази у затворској болници не искључује његову обавезу издржавања мал. детета, а тужилац није доказао да његова мајка нема довољно средстава за издржавање с обзиром на то да може задовољити његове основне потребе, па чак и ваннаставне активности.

Изложено правно становиште нижестепених судова се не може прихватити, јер је остало неутврђено да ли родитељи мал. тужиоца имају довољно средстава за његово издржавање.

Наиме, према члану 154. став 1. ПЗ, мал.дете има право на издржавање од својих родитеља, а према ставу 2. истог члана, малолетно дете има право и на издржавање од других крвних сродника у правој усходној линији, ако родитељи нису живи или немају довољно средстава за издржавање. Издржавање се одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања, јер је тако прописано одредбом члана 160. став 1. Породичног закона. Редослед у издржавању прописан је одредбом члана 166. Породичног закона, тако што крвни сродници остварују међусобно право на издржавање редоследом којим наслеђују на основу закона (став 2.), а ако је више лица истовремено дужно да даје издржавање, њихова обавеза је подељена (став 5.).

По налажењу овог суда, правилна примена цитираних одредби закона подразумева потпуно испитивање свих околности које се тичу обавезе родитеља да издржавају дете и утврђивање да они немају довољно средстава за издржавање да би остали сродници могли да ступе у ту обавезу. Наиме, у овом случају неспорно је да су тужиочеви родитељи живи, али би тужени као деда могао бити обавезан да доприноси издржавању малолетног тужиоца – унука, уколико родитељи немају довољно средстава за његово издржавање. Могућност тужиочевих родитеља да допринесе његовом издржавању оцењује се кроз утврђивање способности родитеља за запослење (уколико нису запослени), примања која остварују ако су запослени, поседовања имовине, прихода од те имовине, постојања обавезе издржавања других лица, њихове способности да се баве додатним пословима ради остваривања одговарајућих прихода и њихових потреба. У конкретном случају тужиочев отац болује од болести зависности од психоактивних супстанци и тренутно се налази у затворској болници у Обавезан је да доприноси издржавању детета износом од 1.000.00 динара месечно, што он не чини, али извршење није спроведено јер се налази у затворској психијатријској болници. Мајка тужиоца је након породилског одсуства добила отказ и сада остварује примања на име боловања због продужене неге детета, а има и законску обавезу издржавања детета из нове ванбрачне заједнице.Притом је утврђено је да потребе малолетног АА износе 30.000,00 динара месечно. Из тих разлога се за сада не може прихватити закључак нижестепених судова да не постоји обавеза туженог (деде по оцу) да плаћа издржавање за малолетно дете (унука). Тек стављањем у међусобни однос потреба мал. тужиоца и конкретних могућности његових родитеља може се закључити да ли родитељи имају довољно средстава за издржавање мал.тужиоца и да ли следом тога постоји и у ком обиму обавеза туженог по члану 154. став 2. Породичног закона.

Поред тога, родитељ који се стара о детету мора да има сталан и сигуран извор прихода како би био у могућности да организује несметано и сигурно задовољавање свих дететових потреба. То што тужени фактички доприноси издржавању свог унука на начин на који наводи у нижестепеним пресудама (унуцима понекад купи оно што им је потребно) представља вид добровољног давања и за сада не представља његову законску обавезу.

Из ових разлога су нижестепене пресуде морале бити укинуте јер испуњеност услова да на место оца мал. тужиоца као дужника издржавања ступи његов деда, зависи од тога да ли су исцрпљене све могућности остваривања издржавања од стране

родитеља, у овом случају оца малолетног тужиоца, односно остало је неутврђено да ли његови родитељи имају довољно средстава за његово издржавање.

У поновном поступку првостепени суд ће имати у виду примедбе из овог решења и донети правилну и закониту одлуку.

На основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић